

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: דנון	שם פרטי: פלורה
----------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: רוזה	בלועזית Rosa
שם פרטי איתו נולדתי: פלורה	בלועזית Flora
שנת לידה: 1937	מין: נקבה
עיר לידה: סלוניקי	בלועזית Thessaloniki
ארץ לידה: יוון	
שם פרטי ושם משפחה של האב:	שם פרטי ושם נעורים של האם:
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: סלוניקי	בלועזית
ארץ המגורים: יוון	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ אתונה וכפרים בסביבה)	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו:	בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו: (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור: וולס

במידה ועלית באנייה, ציין את שמה:	שנת עליה: 1957	במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי
----------------------------------	-------------------	--

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה ועד לחייך בארץ

נולדתי בשנת 1937 בסלוניקי, בת למשפחה אמידה, שמנתה אב, אם, אח, סבתא וסבא (שנפטר בזמן מלחמת העולם השנייה). גרנו במרכז העיר (רח' סיגרו - Siggrou), מול בית הכנסת "מונאסטירליס" (Monastir), שלא נפגע במלחמה. כיום בית הכנסת נפתח בחגים היהודיים, בימי הזיכרון לשואה ולגבורה ולחללי צה"ל, ביום העצמאות וכן באירועים מיוחדים). למשפחה הייתה חנות של תנורי חימום מעץ, והיא עסקה הן בייצור והן במכירה.

לפני המלחמה, סלוניקי התנהלה גם בהתאם ללוח היהודי - המסחר והנמל הושבתו בשבתות ובחגים היהודיים, לצד ימי ראשון והחגים הנוצריים.

אמי והוריה שהו בישראל בשנים 1935-1936, והייתה להם חנות ברח' לוינסקי בתל אביב. הוריי התחתנו בארץ בשנים אלו, אך כולם שבו ליוון מתוך געגועים ובשל רצון לחיות בקרבת המשפחה.

כאשר מלחמת העולם השנייה פרצה הייתי ילדה קטנה מאוד, ויש לי זכרונות מעורפלים בלבד מאותה תקופה - בעיקר מצעדים גדולים במרכז העיר. הוריי לא דיברו איתי על המתרחש או על המצב שנוצר במדינה.

למרות המצב, המשכנו לגור בביתנו בסלוניקי, עד שאבי נתפס ברחוב ונשלח עם יהודי העיר למחנה ההשמדה באושוויץ (1943), אחד הגירוש הראשונים (מיוון). אמי הבינה כי הסכנה גברה, והחליטה כי המשפחה תימנע מענידת טלאי צהוב, ותאמץ שמות בדויים (אמי אימצה את השם מריה, ואני נקראתי הלני).

דודי (אחיה של אמי) סייע בבריחת המשפחה מסלוניקי, בעזרת האמצעים שהיו ברשותו ומעמדו הבכיר. הוא קנה ספינה והציע לספן המקומי להשיט את המשפחה לאתונה, ובתמורה - יקבל את הספינה לרשותו. עם הגעתנו לאתונה נתפס דודי ונכלא, אך הצליח לברוח מן הכלא והצטרף לשורות הפרטיזנים.

אמי, סבתי ואני לא נותרנו זמן רב באתונה, והתחלנו לנדוד בין כפרים שונים בסביבה (אינני זוכרת את השמות), עד שהגענו לכפר איוס לברנדיוס (Aios Lavrendios), שהיה בשליטת הפרטיזנים - שהגנו בחירוף נפש על הכפר מפני בואם של הגרמנים (אני זוכרת מקרה אחד של הוצאה להורג של תושב בכפר שנחשד בשיתוף פעולה).

שהינו בחדר שקיבלנו בכפר עד סוף המלחמה (כשנתיים), וזכרונתי מאותה תקופה טובים - תושבי הכפר היווניים קיבלו אותנו בסבר פנים יפות וסייעו לנו, ולא הייתה תחושת נידוי בשל מוצאנו היהודי. אמי, שלא הורגלה בעבודה לפני המלחמה, עבדה בכפר בקילוף ערמונים.

לאחר שחרור יוון הגענו לעיר וולוס (Volos), שם גרנו עם דודתי ועם ילדיה. בעיר שרר הרס רב (למשל, הילדים שיחקו בהריסות של בית מרקחת ישן), ומולה היה מחנה צבאי של בעלות הברית, והחילים חילקו לילדים סוכריות.

אחרי תקופה מסוימת חזרנו לסלוניקי. אמי הייתה נחושה למצוא את אבי, משום שהאמינה כי עדיין חי (אפילו לא היססה להיעזר במגיד עתידות), אך בסופו של דבר השלימה עם עובדת מותו. הדירה שלנו נתפסה ע"י משפחה כפרית יוונית (אישה ושני ילדים). למשך זמן מה הסכמנו על חלוקת הדירה בין שתי המשפחות, אך לאחר מכן הצלחנו להוציא את הכפריים מהדירה באמצעות צו בית משפט (ובסיוע שכנינו הוותיקים, שהעידו לטובתנו).

עם תחילת חיינו מחדש בסלוניקי, סבתי שידכה את אמי למי שהיה חזן הקהילה היהודית המקומית (ובהמשך רב), שניצל ממחנה אושוויץ. אבי החורג כמעט שלא סיפר על קורותיו במלחמה, אולם נודע לי כי נמנה עם אנשי ה"זונדר קומנדו". אמי ואבי החורג רצו להישאר בסלוניקי, מתוך הרגשה כי זהו ביתם. לאחר כמה שנים נולדה אחותי למחצה (החיה כיום בישראל).

אני חזרתי ללימודים בבית ספר עממי ממשלתי (מול הבית שבו התגוררתי), ולאחר מכן בבית ספר תיכון מסחרי. הייתי היהודייה היחידה בבית הספר, אך לא נתקלתי בגילויי אנטישמיות (יהודים מעטים מאוד שבו לעיר). הייתי תלמידה מצטיינת, ואף זכיתי בתחרות חיבורים בבית הספר - כפרס, הייתי אמורה לשאת את הדגל ביום העצמאות היווני (25 במרס), אולם אבי החורג התנגד לכך, בשל הצלב שעל הדגל. כמו כן, הייתי פעילה בתנועת נוער יהודית ובאירועים של הקהילה בעיר.

בסיום לימודי בתיכון התלבטתי באשר להמשך הדרך, ולא היו לי תכניות משמעותיות להמשך חיי. יום אחד הגיע לעיר בחור ישיבה מישראל, והציע לי לנסוע לארץ כדי ללמוד עברית בסמינר (למשך שלוש שנים), כדי שאוכל לחזור ולהיות מורה בקהילה בסלוניקי. לא חשתי בנוח בבית, בשל מתיחות עם אבי החורג, והסכמתי להצעה.

בשנת 1955 הפלגתי לארץ (באוניה איטלקית) עם אמי, שהצטרפה לזמן מוגבל. בתחילה התארחתי אצל אחיו של אבי החורג (בשכונת התקווה בתל אביב), ולאחר מכן פגשנו את בחור הישיבה ועברתי לסמינר (ולפנימייה) "בית יעקב" בבני ברק. לפני השהות בבני ברק הופתעתי מאוד ממידת החופש בארץ, בעיקר בקשר בין בנים לבנות. לאחר המעבר, התקשיתי להתמודד עם אורח החיים הדתי, מאחר שתמיד חייתי בבית חילוני. בשל כך, ברחתי בסופו של דבר מן הפנימייה באחד מימי השבת, והגעתי - ברגל - לבית דודי בשכונת התקווה, והוא החליט לקחת אותי תחת חסותו ולשכן אותי בביתו.

באותה תקופה נפגשתי עם אברהם דנון, בעלי לימים, שביקר בקביעות אצל קרובת משפחתו, אשר גרה בשכונת לבית דודי. התאהבנו מייד (שפתנו המשותפת הייתה לדינו), והחלטנו להתחתן כבר לאחר חצי שנה, אך הוריי התעקשו שאחזור ליוון, מאחר שחששו מן המצב הביטחוני בארץ ומהשלכותיו למצבי האישי. במשך תקופה זו התכתבתי עם אברהם, וניהלתי מאבק עיקש בהוריי. בסופו של דבר, לאחר שאיימתי להצטרף למנזר, הסכימו שאחזור לישראל. החתונה התקיימה בספטמבר 1956 (חודש לפני מבצע "קדש"), ואמי נסעה לישראל כדי להשתתף באירוע. כיום, לאברהם ולי יש שני בנים ושלושה נכדים.

עלייתי הרשמית לארץ התקיימה רק בשנת 1957 - עד אז נחשבתי "תיירת". במשך השנים כמעט שלא עבדתי מחוץ לבית - פועל יוצא ממנהג הקהילה היהודית ביוון, שחששה מפני התבוללות בעקבות התרועעות עם גברים גויים.

במשך השנים התהדק מחדש הקשר עם משפחתי ביוון, ואחותי למחצה אף עלתה ארצה (כאמור) והתחתנה בישראל. אבי החורג ואמי נפטרו בהפרש של יום אחד, בסביבות חג הפסח תשס"ג (2003). במשך השנים חזרתי פעמים רבות ליוון (עם בעלי אברהם), הן לביקורי משפחה והן למטרות חופשה.

אמי ואבי החורג סירבו לספר לי את קורותיהם במהלך מלחמת העולם השנייה, וזיכרונותיי חלקיים ביותר - כך שאיני יודעת כמעט דבר על חוויותיה ותחושותיה של אמי באשר לתקופה. משפחתו של אבי (הביולוגי) נספתה כמעט כולה בשואה, למעט בן דוד שנתפס עם אבי ושרד את מחנה ההשמדה אושוויץ (חי בארץ כיום) ובת דודה שניצלה. מעת לעת פוקדים אותי חלומות בעתה הכוללים מראות מתקופת המלחמה (מצעדים בחוצות העיר, גרמנים שרודפים אחריי).

ראיון: יעקב כהן, גבעתיים, מאי 2014